

Sygn. akt I CSK 1546/22

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa Prokuratora Okręgowego w J.
przeciwko Fundacji K. w likwidacji w W., Fundacji E. w W., S. spółce z
ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej Fundacji E.
w W.
od wyroku Sądu Okręgowego w J.
z dnia 8 czerwca 2021 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanej Fundacji E. z siedzibą w W., od wyroku Sądu Okręgowego w J. z dnia 8 czerwca 2021 roku, wydanego w sprawie II Ca [...], Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie

i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Na wstępie należy zauważyć, że Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, niepubl., zob. także m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2015 r., III PK 6/15, niepubl., z dnia 13 lutego 2014 r. I PK 262/13, niepubl., z dnia 27 maja 2010, II UK 274/09, niepubl., z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 207/07, niepubl., z dnia 12 lipca 2007 r., III CSK 160/07, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącej zachodzi oczywista zasadność skargi z uwagi na rażące naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 11 k.p.c. poprzez uznanie za nieważne czynności prawnych, których dokonanie stanowiło element czynu zabronionego

opisanego w art. 296 k.k., stwierdzonego prawomocnym wyrokiem karnym Sądu Okręgowego w J. z dnia 19 marca 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt III K (...). Zdaniem skarżącej wyrok sądu karnego przesądził o ważności czynności prawnych, stanowiących element przestępstwa, bowiem dla przypisania odpowiedzialności z art. 296 k.k. konieczne jest wykazanie, że wyprowadzenie środków finansowych znacznej wartości z majątku pokrzywdzonego miało charakter definitywny, skutkujący wyrządzeniem szkody i jest to wiążące dla sądu cywilnego.

Stanowisko skarżącej nie ma podstaw. Przepis art. 11 k.p.c. nie może być rozumiany w taki sposób, że wiążąca dla sądu cywilnego byłaby ocena ważności czynności prawnej, dokonana przez sąd karny, nawet gdyby taka zawarta była w treści wyroku sądu karnego. Tej ostatniej okoliczności skarżąca zresztą nie wykazała. Ustalenia wyroku karnego wiążą jedynie co do popełnienia przestępstwa. Okoliczność, że na stronę przedmiotową przestępstwa składała się jedna lub większa liczba czynności prawnych nie oznacza, że do stwierdzenia faktu popełnienia przestępstwa niezbędne jest ustalenie ważności tych czynności prawnych. Czym innym jest bowiem fakt dokonania czynności prawnej a czym innym ocena jej ważności.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 października 2005 r., II CK 174/05, OSNC z 2006 r., Nr 9, poz. 149 stwierdził, że: „czynność prawna podjęta w celu przestępczym jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.)”. Podobne stanowisko zajęte zostało w wyrokach z dnia 17 lipca 2008 r., sygn. II CSK 102/08 oraz z dnia 19 stycznia 2011 r. sygn. V CSK 189/10. Wynika stąd, że nie można udzielać ochrony cywilnoprawnej czynności prawnej, która wypełnia znamiona przestępstwa lub podjęta została w celu jego popełnienia. Prowadziłoby to nie tylko do niespójności systemu prawnego, lecz byłoby sprzeczne z jego podstawowymi założeniami aksjologicznymi.

Czynności cywilnoprawnej nie można też wykorzystywać jako środka do osiągnięcia przestępczych celów, takimi zaś są czynności ukierunkowane na popełnienie m.in. przestępstwa z art. 296 k.k.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł
jak w sentencji.